

בש"פ 6096/16 - ואליד אבו סלב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6096/16

כבוד השופט ח' מלצר
ואליד אבו סלב

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי באר-שבע (כב' השופטת ש' דברת) מתאריך 25.07.2016, ב-מ"ת 35804-06-16

תאריך הישיבה: י"א באב התשע"ו (15.8.2016)

בשם העורר: עו"ד נועם בונדר

בשם המשיבה: עו"ד איתמר גלבפיש

החלטה

1. לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי באר שבע (כב' השופטת ש' דברת (סג"נ)) מתאריך 25.07.2016 ב-מ"ת 35804-06-16, בגדרו הורה על מעצרו של העורר לפי סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) - עד לתום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו.

להלן יובאו בקצרה הנתונים הדרושים להכרעה במכלול.

רקע עובדתי והשתלשלות הליך המעצר

2. בתאריך 16.06.2016 הוגש נגד העורר כתב אישום לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע, המתאר אירוע שהתרחש, לפי הנטען, בתאריך 01.06.2016, בסמוך לשעה 22:30, ובו, כך נטען, העורר ניגש אל קטין שהלך ברחוב (להלן: המתלונן) וביקש ממנו לשבת עמו, וזאת, לפי הנטען, על אף שבין השניים אין היכרות מוקדמת. לפי הנטען בכתב האישום, לאחר שהמתלונן סירב לבקשה הנ"ל, העורר הושיב את המתלונן בכוח וערך על גופו חיפוש תוך כדי שהוא מאיים עליו בחפץ הנחזה להיות סכין, עד אשר מצא את מכשיר הפלאפון של המתלונן ושלף אותו מכיסו.

נוכח המיוחס לו בכתב האישום - העורר הואשם בביצוע עבירה של שוד (עבירה לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977).

בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

3. בגדרי דיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי בפני כב' השופט נ' אבו טהה בתאריך 22.06.2016, העורר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ולקיומה של עילת מעצר. במסגרת הדיון בית המשפט המחוזי הנכבד הורה על דחיית הדיון לשם קבלת תסקיר מעצר בעניינו של העורר, אשר יבחן, בין היתר, את: "היתכנותה של מסגרת טיפולית" (ראו: פסקה 2 להחלטה).

4. בתאריך 18.07.2016 הוגש תסקיר מעצר מטעמו של שירות המבחן בעניינו של העורר (להלן: התסקיר), במסגרתו נערכה, בין היתר, סקירה של מצבו המשפחתי והאישי של העורר. בתמצית, מהתסקיר עולה כי העורר, שהינו כבן 24, החל לצרוך סמים בגיל 16, ולאחר שנגמל מהשימוש בהם - התמכר לאלכוהול. במסגרת התסקיר שירות המבחן הטיל ספק ביכולתו של העורר להתמיד במסגרת טיפולית, אך חרף כך המליץ לבחון את התאמתו של העורר למסגרת הטיפולית "אילנות", וזאת על ידי עריכת ראיון קבלה עם הצוות הטיפולי של הקהילה.

5. בתאריך 25.07.2016 התקיים דיון-המשך בעניינו של העורר, זו הפעם בפני כב' השופטת ש' דברת (סג"נ). בגדר דיון זה בית המשפט המחוזי הנכבד הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו, וזאת, בין היתר, כי: "ככל שנחוש המשיב להתחיל בהליך טיפולי אין מקומו של הליך זה במסגרת המעצר בודאי לא תחילתו של ההליך" (ראו: עמ' 9 להחלטה).

החלטה זו היא מושא הערר שבפני.

טיעוני העורר בבקשה

6. לטענת בא כוחו של העורר, בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא הורה על המשך בחינת התאמתו של העורר להליך טיפולי בקהילה סגורה. בתוך כך בא-כוח העורר טען כי החלטת סגנית הנשיא, כב' השופטת ש' דברת, שדנה בעניינו של העורר לעצור אותו עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו עומדת, לשיטתו, בסתירה עם החלטת השופט נ' אבו

טהה שדן בעניינו וקבע כי יש לבחון את: "התכנותה של מסגרת טיפולית" לעורר. בא כוחו של העורר טען גם כי נסיבותיו האישיות של העורר המפורטות בתסקיר, ושאותן לא אפרט כאן מטעמים שבצנעת הפרט - מצדיקות נקיטה ביחס מקל כלפיו. לפיכך, לטענת בא-כוח העורר, יש לאפשר בחינה של שילוב העורר בקהילה טיפולית על אף שמדובר בהליך חדש, וזאת נוכח העובדה שהעורר נפל להתמכרויות מגיל צעיר ומעולם לא טופל, ועתה, לראשונה בחייו, הוא מודע למצבו ונכון לעבור טיפול.

הדיון בבקשה

7. בדיון בבקשה שנערך לפני בתאריך 15.08.2016 - בא-כוחו של העורר טען כי בהחלטת בית המשפט המחוזי נפל פגם פרוצדוראלי בכך שההחלטה בעניינו של העורר התקבלה על בסיס תסקיר חלקי, שכן שירות המבחן ביקש לשלוח את העורר לראיון התאמה במסגרת טיפולית, שם תבחן התאמתו של העורר לטיפול על ידי הצוות הטיפולי והדבר לא הגיע לידי מימוש. בשולי הדברים בא-כוחו של העורר טען גם כי בהחלטת בית המשפט המחוזי נפל, לשיטתו, גם פגם מהותי, שכן מהתסקיר עולה כי העורר נמצא במצב פסיכולוגי והתפתחותי, המצדיק התייחסות אחרת אליו, מזו הניתנת במצבים דומים "רגילים". נוכח האמור, בא כוחו של העורר ביקש כי יתאפשר לעורר להגיע אל הריאיון שנקבע לו במסגרת הטיפולית "אילנית", ולו בליווי מתוך המעצר.

8. בא-כוח המשיבה ביקש מנגד לסמוך ידיו על החלטתו של בית המשפט המחוזי הנכבד. לטענתו, מהתסקיר עולה כי העורר איננו מתאים לטיפול ולא מבין את הצורך בכך. יתרה מכך, לטענת בא-כוח המשיבה, לנאשם עבר פלילי שלא מצדיק את שליחתו לטיפול, והוא כבר הורשע בעבר בעבירות שונות של גניבה ותקיפה, שבגין חלקן נדון אף לעונשי מאסר. בא-כוח המשיבה גם טען כי העורר לא החל בגמילה לפני ביצוע העבירה המיוחסת לו ולפיכך הליכי המעצר אינם הזמן המתאים להליכי הגמילה. נוכח כל זאת טען בא-כוחו של המשיבה כי יש לדחות את הערר, ולהשאיר את העורר מאחורי סורג ובריה עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו.

9. בסיום הדיון הצהיר בא-כוח העורר כי העורר יסתפק בשלב זה בשליחתו לראיון שנקבע לו - כדי שיוכל לשקול צעדיו בעקבות הראיון.

דיון והכרעה

10. לאחר העיון בערר ושמיעת טענות באי-כוח הצדדים - הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל בחלקו, במובן זה שינתן לעורר לצאת, בליווי שב"ס, אל הפגישה שנקבעה לו במסגרת הטיפולית "אילנית", ולאחר מכן יוכן תסקיר מעצר משלים, אשר יכלול את מסקנות ועדת הקבלה בענינו (להלן: הוועדה, או: ועדת הקבלה). התסקיר המשלים ישלח לצדדים, ובא-כוחו של העורר יוכל לעיין בו ולהחליט האם לפנות אל בית המשפט המחוזי הנכבד בבקשה מתאימה, או להציגו במסגרת הדיון בתיק העיקרי. בשלב זה - העורר יישאר במעצר מאחורי סורג ובריה, למעט היציאה לפגישה האמורה עם ועדת הקבלה.

להלן יובאו בקצרה טעמי למסקנה זו.

11. האפשרות להאריך את מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו תלויה בקיומם של שלושה תנאים מצטברים: עילת מעצר, ראיות לכאורה, והעדר חלופת מעצר מתאימה (ראו: סעיף 21 לחוק המעצרים).

12. במקרה דנן אין מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר. עם זאת, הדין קובע כי טרם שיוחלט להורות על מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו, יש לבחון האם ניתן להשיג את מטרת המעצר על ידי חלופה שתפגע פגיעה פחותה בחירותו של הנאשם (ראו: סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים, והשוו: בש"פ 6245/10 מרקוס נ' מדינת ישראל (21.09.2010); בש"פ 6199/12 דראושה נ' מדינת ישראל (27.08.2012); בש"פ 4036/15 ישראלי נ' מדינת ישראל (22.06.2015); בש"פ 2349/16 לב נ' מדינת ישראל (09.05.2016)).

13. כאשר החלופה המבוקשת היא מוסד טיפולי לגמילה מהתמכרות - על בית המשפט לבחון גם את התאמתו של הנאשם לחלופה שיקומית בשלב המעצר (ראו: בש"פ 3137/08 גרנובסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (26.03.2008) (להלן: עניין גרנובסקי)). בעניין זה הכלל הוא, שבית המשפט לא יורה על שחרורו של נאשם לחלופת מעצר לשם התחלת תהליך גמילה, שכן השלב המתאים לגמילה מסמים הינו בדרך כלל שלב ריצוי העונש (ראו: בש"פ 2386/12 הוואשלה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (05.04.2012) (להלן: עניין הוואשלה)). עם זאת, לכלל זה מספר חריגים, שבגדרם יורה בית המשפט על שילוב הנאשם בהליכי טיפול אף אם טרם הורשע. חריג אחד, שעשוי אולי להיות רלבנטי לענייננו חל כאשר מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים: הליך הגמילה יכול לספק מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם; פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הינו גבוה. בתוך כך על בית המשפט להתרשם כי רצונו של הנאשם להתחיל בטיפול הוא רצון כן ואמיתי (ראו: עניין גרנובסקי, פסקה 9; בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, פסקאות 8-7 (21.03.2011) (להלן: עניין סויסה); עניין הוואשלה, פסקה 12). מטרת החריג האמור הינה, בין היתר, לממש את האינטרס הציבורי לפיו נאשמים שיש להם פוטנציאל שיקומי גבוה ייטיבו את דרכם ויחדלו להיות נטל על הציבור, עוד לפני שהורשעו ונגזר דינם (ראו: בש"פ 4839/03 בוזגלו נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (19.06.2003); עניין גרנובסקי, פסקה 9).

14. כדי להחליט בדבר התקיימות של החריג - בית המשפט אמור להעזר בהמלצת שירות מבחן. המלצת שירות המבחן אמנם איננה מחייבת את בית המשפט, ואולם שירות המבחן הוא הגוף המקצועי שבידיו הכלים והמידע הנדרשים לשם לקבלת החלטה אם הנאשם מתאים לעבור טיפול גמילה. לפיכך המלצת שירות המבחן היא נתון בעל משקל משמעותי, אף כי לא מכריע, בבחינת האפשרות לשחרר את הנאשם לחלופה שיקומית (ראו: בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (29.06.2005); עניין סויסה, פסקה 9).

15. במקרה דנן שירות המבחן הכין תסקיר מעצר בעניינו של העורר, שבסיומו המליץ, כאמור, על יציאתו של העורר לראיון במוסד הטיפול "אילנות". בנסיבות המורכבות שבכאן - מצאתי כי היה מקום לבחון, בצורה מעמיקה יותר את האפיק השיקומי, וזאת על דרך של התרשמות מתסקיר מעצר משלים, אשר יכלול סיכום של מסקנות וועדת הקבלה - לפני קבלת החלטה סופית בדבר השארת העורר במעצר מאחורי סורג וברית. האמור נכון במיוחד בשים לב להחלטתו המוקדמת של השופט נ' אבו טהה בענין ונוכח חייו הקשים של העורר, אשר עקב מצבו האישי והמשפחתי נגרר אל מעגל הפשיעה בגיל צעיר, מבלי שקיבל עד כה טיפול ראוי בבעיית ההתמכרות בה הוא לוקה, כאמור בתסקיר.

16. נוכח כל הנ"ל - הערר מתקבל חלקית, במובן זה שהעורר יצא בליווי שב"ס לראיון שנקבע לו לתאריך 14.09.2016 במוסד הטיפול "אילנות". סיכום הריאיון יועבר אל שירות המבחן, וזה יכין תסקיר מעצר משלים בעניינו

של העורר, אשר יכלול גם את מסקנות הוועדה בעניינו. התסקיר המשלים יועבר לבאי-כוח הצדדים. בא-כוח העורר, לאחר שיעיין בתסקיר המשלים, ישקול המשך צעדיו בשמו של העורר, כאמור בפסקה 10 שלעיל.

17. בכפוף לאמור בפסקה 16 שלעיל – העורר יישאר בשלב זה במעצר מאחורי סורג ובריח.

ניתנה היום, י"ג באב התשע"ו (17.8.2016).

ש ו פ ט
